

Szanowny Pan

Dariusz Piontkowski

Minister Edukacji Narodowej

Szanowny Panie Ministrze,

w obliczu kryzysu klimatycznego, chcielibyśmy i chciałybyśmy podkreślić konieczność wprowadzenia edukacji klimatycznej w naszym kraju. Domagamy się, aby stała się ona ogólnodostępna zarówno dla młodych – w celu wychowania społeczeństwa w świadomości istnienia kryzysu klimatycznego – jak i dla dorosłych – aby zmobilizować ich do działania i w konsekwencji zapobiec szerzeniu się dezinformacji.

Domagamy się **wdrożenia edukacji klimatycznej do polskich szkół w formie osobnego przedmiotu lub zmian w podstawie programowej. Wymaga to uprzedniego przeprowadzenia kompleksowych szkoleń dla nauczycielek i nauczycieli, dotyczących zmiany klimatu.**

Potrzebujemy edukacji klimatycznej, której program oparty będzie na stanowisku nauki zaaprobowanym przez ONZ. Szczególną uwagę należy zwrócić na raport Międzyrządowego Panelu do spraw Zmiany Klimatu IPCC¹. Sprzeciwiamy się przekazywaniu ograniczonej, w zdecydowanej większości nieaktualnej i nie poruszającej najważniejszych zagadnień wiedzy o klimacie, która obecnie znajduje się w podstawie programowej.

Nasz szczególny niepokój wywołał opublikowany przez MEN materiał edukacyjny dotyczący efektu cieplarnianego, będący częścią programu dla klas VII i VIII szkoły

¹ *Specjalny Raport IPCC dotyczący globalnego ocieplenia klimatu o 1,5°C (SR1.5)* – IPCC jest organem doradczym ONZ

podstawowej. We wspomnianej internetowej lekcji przedstawiane informacje zostały zmanipulowane i pozbawione kontekstu; w filmie, będącym kluczową częścią zajęć, po kolei wymieniane są *wady i zalety* globalnego ocieplenia. Pomija on jednak największe ze współczesnych zagrożeń związanych ze zmianą klimatu, takie jak wzmożony kryzys uchodźców i uchodźczyń klimatycznych oraz masowe wymieranie gatunków. Opublikowany na stronie *epodreczniki.pl* materiał edukacyjny swoją treścią mylnie ukazuje ocieplenie klimatu jako zjawisko niosące niemal same pozytywne skutki dla naszej planety. Tym samym przyczynia się do szerzenia i utrwalania błędnych przekonań na temat kryzysu klimatycznego.

W obowiązującej podstawie programowej brakuje konkretyzacji wiadomości o kryzysie klimatycznym. Większość jej treści, wskazanych przez Pana resort jako element edukacji klimatycznej, dotyczy ekologii i sozologii, edukacji globalnej, zrównoważonego rozwoju oraz zagadnień związanych ze smogiem. Wiedza o klimacie, stanowiąca niewielką część wzmiankowanych tematów, musi zostać wyodrębniona. Jedyne osoby, które uczęszczają na zajęcia geografii w cyklu rozszerzonym, mają możliwość otrzymania podstawowej wiedzy na temat zmiany klimatu. Spośród wszystkich maturzystek i maturzystów tylko 26,52%^{2,3} wybiera egzamin z tego przedmiotu. Czy według Pana świadczy to o powszechnym dostępie do rzetelnej wiedzy na temat kryzysu klimatycznego?

Apelujemy o naukę o klimacie rozumianą jako interdyscyplinarną dziedzinę, zajmującą się badaniem atmosfery, biosfery i zmiany klimatu w ściśle określonym wymiarze czasowym, oraz ich wpływu na życie ludzi. Nasz apel wynika z Trzeciego Postulatu Młodzieżowego Strajku Klimatycznego⁴, który podpisało Prawo i Sprawiedliwość – wraz z 5 czołowymi partiami politycznymi – we wrześniu 2019 r. Mieliśmy i miałyśmy nadzieję, że katastrofa, a co za tym idzie, edukacja klimatyczna, zostaną potraktowane z należytą powagą, a następstwem podpisania naszego postulatu będą działania rządu – tak się, niestety, nie stało.

² Sprawozdanie CKE z egzaminu maturalnego z geografii z roku 2019

³ Sprawozdanie CKE ogólne z egzaminu maturalnego z roku 2019

⁴ Trzeci Postulat Młodzieżowego Strajku Klimatycznego: *Domagamy się zawarcia kompleksowej i aktualnej wiedzy o mechanizmach kryzysu klimatycznego w podstawie programowej na wszystkich szczeblach edukacji, przy zapewnieniu kadry nauczycielskiej obowiązkowych szkoleń w tym zakresie.*

Opierając się o najnowsze stanowisko nauki, które zostało wyrażone między innymi przez ONZ w raportach IPCC, uważamy, że przekazywanie wiedzy na temat katastrofy klimatycznej to pierwszy, a zarazem kluczowy krok, aby jej przeciwdziałać.

Potrzebujemy informacji, które wyjaśnią nam procesy zmiany klimatu i skutki wywołania przez człowieka globalnego ocieplenia planety. Domagamy się przede wszystkim edukacji, jaka przystosuje nas do wyzwań sprawiedliwej transformacji energetycznej i reform społecznych, prowadzących do **sprawiedliwości klimatycznej**.

Jesteśmy pierwszym pokoleniem, które w młodości odczuwa skutki antropogenicznej zmiany klimatu oraz ostatnim, które może im zapobiec, dlatego edukacja klimatyczna jest dla nas sprawą najwyższej wagi.

Lato jeszcze się nie rozpoczęło, tymczasem już doświadczamy anomalii temperatury, kryzysu wodnego, a w wyniku pożaru spłonęło 10% powierzchni Biebrzańskiego Parku Narodowego. Zmiana klimatu ma miejsce tu i teraz, dotyka każdą i każdego z nas. Musimy przestać traktować ją jako zjawisko odległe i egzotyczne. Ogień, który miesiącami trawił lasy w Amazonii, Australii i Syberii, dotarł również do Polski.

Jesteśmy zmuszeni i zmuszone pozostać w domach z powodu pandemii koronawirusa, a w tym czasie nasz kraj nawiedza susza pięćdziesięciolecia. Powołując się na materiał o globalnym ociepleniu opublikowany przez MEN, w związku z większym stężeniem CO₂ w atmosferze, powinniśmy być i powinniśmy byli zaobserwować zwiększoną odporność roślin na suszę. Rzeczywistość zweryfikowała to stwierdzenie. Susza, spotęgowana niemal dziesięciokrotnie w wyniku zmiany klimatu, doprowadziła do zniszczenia ogromnych obszarów największego parku narodowego w Polsce. Obecnie bardziej niż kiedykolwiek potrzebujemy kompleksowej, aktualnej i ogólnodostępnej edukacji klimatycznej, ponieważ bez niej nie jesteśmy w stanie zrozumieć tragizmu skutków kryzysu klimatycznego, które już teraz sięją spustoszenie w naszym kraju i na świecie.

Na chwilę obecną polski program oświaty nam jej nie dostarcza. Domagamy się więc powszechnego dostępu do rzetelnej wiedzy w każdym zakresie, w tym również w zakresie zmiany klimatu, ponieważ jest to jedno z naszych praw.^{5*6*7}

Oczekujemy pozytywnego ustosunkowania się do podejmowanej przez nas kwestii i wzięcia przez Pana odpowiedzialności za rzetelną, aktualną i powszechną edukację klimatyczną.

Młodzieżowy Strajk Klimatyczny

oraz

Akcja Miasto; Alarm dla Klimatu Piaseczno; Stowarzyszenie BoMiasto; ClientEarth Polska; Compassion in World Farming Polska; Strajk dla Ziemi; Fundacja Eko Region; Stowarzyszenie EKO-UNIA; Extinction Rebellion Polska; Fundacja Ekorozwoju; Fundacja GAP Polska; Greenpeace Polska; Health & Environment Alliance Polska; Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju; Nauka dla Przyrody; Nauka o Klimacie; Obóz Dla Klimatu; Obywatele Nauki; Fundacja Otwarty Plan; Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć; Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki; Pracownia Dydaktyki Biologii Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego; Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot; Fundacja ProVeg; Fundacja „Rozwój Tak - Odkrywki Nie”; „Wspólna Ziemia”; Fundacja WWF Polska; Fundacja Zielona Akcja; Stowarzyszenie Zielone Mazowsze;

Patryk Białas, Stowarzyszenia BoMiasto; Dr Kinga Białek, Szkoła Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Uniwersytetu Warszawskiego; Dr Magdalena Budziszewska, Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski; Dr Anna Buncler, Katedra Hungarystyki, Uniwersytet Warszawski; Dr Marzena Cypriańska-Nezlek, Instytut Psychologii, Uniwersytet SWPS; Dr hab. Stanisław Czachorowski, Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa, prof. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie; Mgr inż. Sebastian Czapiewski, Instytut Geografii, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; Prof. dr. hab. Ewa Haman, Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski; Dr hab. Katarzyna Jankowska, Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska, Politechnika Gdańska; Dr Joanna Jędruszkiewicz, Instytut Geografii, Uniwersytet Pedagogiczny

⁵ Art. 29. Konwencji o prawach dziecka: 1. Państwa-Strony są zgodne, że nauka dziecka będzie ukierunkowana na: e) rozwijanie w dziecku poszanowania środowiska naturalnego.

⁶ Powszechna Deklaracja Praw Człowieka Art. 26.: 2. Celem oświaty będzie pełny rozwój osobowości ludzkiej i ugruntowanie poszanowania dla praw człowieka i podstawowych wolności. Będzie ona krzewić zrozumienie, tolerancję i przyjaźń między wszystkimi narodami, grupami rasowymi lub religijnymi; popierać działalność Organizacji Narodów Zjednoczonych zmierzającą do utrzymania pokoju.

⁷ Przyznał to Pana resort w odpowiedzi na list Rzecznika Praw Obywatelskich: Można przychylić się do Pana opinii, że istnieje związek między kryzysem klimatycznym, a prawami człowieka.

w Krakowie; Dr Andrzej Kassenberg, Instytut na rzecz Ekorozwoju; Dr Iwona Kołodziejek, Szkoła Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Uniwersytetu Warszawskiego; Dr Krystyna Koziół, Wydział Chemiczny, Politechnika Gdańska; Dr hab. Paulina Kramarz, Wydział Biologii, Uniwersytet Jagielloński Nauka dla Przyrody; Dr Piotr Kubkowski, Instytut Kultury Polskiej, Uniwersytet Warszawski; Dr hab. Krzysztof Kujawa, Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN; Mgr Joanna Lilpop, Pracownia Dydaktyki Biologii Wydziału Biologii, Uniwersytet Warszawski; Dr Jakub Lorenc, Monnet International School, Uniwersytet Warszawski; Dr hab. Anna Muszewska, Instytut Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk, Obywatele Nauki; Dr Monika Okoniewska, Instytut Geografii, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; Agata Patalas, nauczycielka literatury, wychowawczyni, nauczycielka nauczycieli; Mgr Alicja Pawelec, Instytut Zoologii, Uniwersytet Warszawski, Nauka dla Przyrody; Dr hab. Agnieszka Piskorska, Wydział Neofilologii, Uniwersytet Warszawski; Dr Mateusz Płóciennik, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki; Dr hab. Władysław Polcyn, Wydział Biologii, Prof. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Marcin Popkiewicz, fizyk, pisarz, redaktor portalu „Nauka o Klimacie”; Dr Agnieszka Rasmus, Instytut Anglistyki, Uniwersytet Łódzki; Dr Mirosław Rurek, Instytut Geografii, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; Dr Marta Shaw, Instytut Spraw Publicznych, Uniwersytet Jagielloński; Prof. dr hab. Piotr Skubała, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Śląski; Dr Magdalena Śniegulska, Szkoła Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytet SWPS; Dr hab. Jan Sowa, Katedra Teorii Kultury, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie; Daniel Starski, nauczyciel języka angielskiego XXVIII LO w Warszawie; Agnieszka Sułowska, Szkoła Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Uniwersytetu Warszawskiego; Antonina Sułowska, Uniwersytet Warszawski; Alicja Sułowska; Dr hab. Danuta Szumińska, Instytutu Geografii, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; Marta Wąsowska, Szkoła Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Uniwersytetu Warszawskiego; Dr. hab. inż. Wanda Wilczyńska-Michalik, Instytut Geografii, prof. Uniwersytetu Pedagogicznego; Dr Adrian Wójcik, Wydział Filozofii i Nauk Społecznych, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; Lidia Wojtal, ekspertka ds. polityki klimatyczno-energetycznej; Kamil Zakrzewski